

HANDOUT

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

Asbest is de verzamelnaam voor een aantal in de natuur voorkomende stoffen, die zijn opgebouwd uit fijne, microscopisch kleine vezels. Losse asbestvezels zijn met het blote oog niet zichtbaar. Het is sterk, slijtvast en isolerend en bovendien goedkoop. Asbest is bestand tegen logen, zuren en hoge temperaturen. Asbest is vooral na de tweede Wereldoorlog veel gebruikt. De beroepsmatige toepassing en verkoop van alle soorten asbest is sinds 1 juli 1993 in Nederland verboden. Toepassingen van asbest vind je nog in bijvoorbeeld plafond- en wandplaten of isolatiemateriaal rondom verwarmingspijpen. Ook vloeren kunnen zijn gemaakt van bijvoorbeeld asbestcement. Binnen de installatie- en isolatiebranche kun je asbest vooral tegenkomen bij renovatie van oudere installaties en gebouwen (van vóór 1994). Asbestvezels kunnen vrijkomen bij het verwijderen, slopen of bewerken van asbesthoudende materialen.

RISICO'S

Asbest is schadelijk als het in hoge concentraties wordt ingeademd. Blootstelling kan op termijn asbestose veroorzaken. Dit is een steeds ernstiger wordende aandoening aan de longen die tot verlaging van de longcapaciteit leidt. Van asbest kun je ook longkanker krijgen. Roken verhoogt hierbij de kans op longkanker. Een ander zeldzaam voorkomend ziektebeeld is mesotheliom. Dit is een vorm van kanker van borst- of buikvlies, die uitsluitend door blootstelling aan asbestvezels ontstaat. Het vervelende van asbest is dat je er jaren geen last van hebt en de ziekte zich pas lang (20 tot 30 jaar) na de blootstelling kan openbaren.

VERBOD OP WERKEN MET ASBEST

Het toepassen of bewerken van asbest of asbesthoudende producten is verboden. Omdat in veel gebouwen of installaties asbest is verwerkt zal bij renovatie of sloop het aanwezige asbest veelal verwijderd moeten worden. In de meeste gevallen mag dit alleen door gespecialiseerde asbestverwijderingsbedrijven. Alleen in situaties waarvan is aangetoond dat er nauwelijks asbestvezels vrij

kunnen komen, is het verwijderen van asbest door 'niet in asbest gespecialiseerde' bedrijven toegestaan. Deze situaties zijn vastgelegd in de Arboret of kunnen worden aangewezen door een gecertificeerd asbestinventarisatiebedrijf. Voorbeelden hiervan zijn: het in het geheel verwijderen van pakkingen of geklemdes vloerplaten onder verwarmingstoestellen. Asbest kan onder strikte condities ook verwijderd worden door een 'niet in asbest gespecialiseerd' bedrijf. Deze strikte condities moeten worden vastgelegd in een taakrisicoanalyse (TRA), als onderdeel van het V&G-deelplan of de project-RI&E. In deze TRA staat precies hoe je als medewerker de asbest zelf op een veilige manier kunt verwijderen. Je dient deze instructies dan ook nauwkeurig op te volgen. In alle overige situaties mag asbest alleen verwijderd worden door gecertificeerde asbestverwijderingsbedrijven.

WAT TE DOEN ALS DENKT DAT JE ASBEST BENT TEGENGEKOMEN

Als je het vermoeden hebt dat je asbest tegenkomt bijvoorbeeld tijdens een gebouw renovatie of bij werkzaamheden aan oudere installaties, dan is het zaak dat dit zo snel mogelijk wordt

VERVOLG

WERKEN MET GEVAARLIJKE VEZELS (ASBEST)

onderzocht. Stop in dat geval de werkzaamheden en bespreek de eventuele aanwezigheid van asbest met je werkplekleiding. Soms kan de opdrachtgever of gebouwbeheerder meer informatie bieden, omdat er al eerder onderzoek is uitgevoerd. Vaak blijft echter onduidelijk of het wel of niet om asbesthoudend materiaal gaat. Met het blote oog is niet vast te stellen of materiaal asbesthoudend is. Dit kan alleen door laboratoriumonderzoek in een sterlaboratorium.

TOCH BLOOTGESTELD, EN NU

Helaas komt het soms voor dat, ondanks alle voorzorgsmaatregelen, achteraf toch blijkt dat mensen aan asbest zijn blootgesteld. In dat geval zal je werkgever, waar mogelijk, de opdrachtgever aansprakelijk stellen. Daarnaast wordt in je personeelsdossier geregistreerd waar, wanneer en op welke wijze je bent blootgesteld. Ook is het belangrijk dat je dit voor uzelf noteert en deze notitie bewaard.

Garanties dat je niet ziek wordt kunnen helaas niet worden gegeven. Longkanker of mesothe-

lioom openbaren zich doorgaans pas na zeer lange tijd en kunnen ook dan pas worden vastgesteld. Je kunt uiteraard altijd voor uitleg rondom de blootstelling aan asbest en de eventuele gevolgen hiervan terecht bij je bedrijfsarts of Arbodienst. Het is echter niet mogelijk medisch vast te stellen of je daadwerkelijk asbestvezels hebt binnengekregen en/of je hier wel of niet ziek van zult worden. De kans op longkanker of mesothelioom is echter zeer gering als je slechts kortdurend in aanraking met asbest bent geweest.

WAAR KUN JE ASBEST AANTREFFEN

Bij de onderstaande toepassingen kun je nog asbest tegenkomen. Dit is geen compleet overzicht maar geeft enige veel voorkomende voorbeelden. Niet hechtgebonden asbest is gevaarlijker omdat de vezels niet of nauwelijks verankerd zijn en daardoor makkelijker in de lucht kunnen gaan circuleren. In hechtgebonden producten zijn de asbestvezels stevig verbonden en zullen alleen bij beschadiging van het materiaal in de lucht kunnen gaan circuleren.

Asbest product (hechtgebonden)	Waar aan te treffen
Asbestcement vlakke plaat	Gevels, dakbeschot, rondom schoorstenen
Asbestcement, schoorsteen of luchtkanaal	Bij kachel of CV-installatie, ventilatiekanalen
Asbestcement dakgoot	Dakgoot
Asbestcement afschermplaatje	Regenpijpen
Asbestcement met cellulosevezels (asbestboard)	Alleen geschikt voor binnentoepassing
Asbestcement dakleien	Imitatieleien
Asbestcement standleiding	Toilet afvoer

Asbestproduct (niet hechtgebonden)	
Afdichtkoord	Afdichting schoorstenen, kachelruitjes en -deurtjes, in CV-ketels, gashaarden en allesbranders
Brandwerend board	Onder CV-ketels, wanden CV-kast, verdeelkast, plafonds, trapbeschot